

(ב) אתמול קיימנו ארבעה מבין חברי הוועדה: ארדין זוארץ, צברי ואנכי, סיור לראש-העין. חברת הכנסת צברי רשמה כמה פרטים והיא ודאי תמסור לנו עליהם אחר כך. בינתיים, עד אשר היא תבוא, רצוני להעלות בפניכם את בעיית המרפאה בפרדס-חנה. לפני שני מכתבים: האחד ממשרד הבריאות והשני - ממשרד הסעד. (קורא את שני המכתבים).

ד. נצר:
אני מציעה שאנו נקבל יותר פרטים גם ממשרד הסעד וגם ממשרד הבריאות.

ש. יוניצ'מן:
בפרדס-חנה במקרים סוציאליים - כמו בכל מקרים סוציאליים אחרים - משלם משרד הסעד. הואיל ואין לנו עדיין ביטוח סלכתי, שום קופת-חולים אינה רוצה לפתוח שם מרפאה, ואז אין מי שיטפל במקרים אלה. כל זמן שהוקצב באופן מיוחד סכום כסף למרפאה, אז לא היתה בעיה, המרפאה היתה פתוחה. משרד הסעד קבל את הכסף מחשבון התקציב של משרד הבריאות. ועתה, הם כותבים, כי סעיף זה נמחק, ולכן המרפאה נסגרה. לדעתי, דאגתנו צריכה להיות שימשיכו לתת למשרד הסעד תקציב זה. ולכן אני מציע, לדבר עם יושב-ראש ועדת הכספים, משום שאני מאמין שאפשר לקבל כסף זה מן הרזרבות.

הי"ר מ. אדם:
אינני חושב שעניין זה הנו כה פשוט, ואף אינני חושב שהוא קשור לוועדת הכספים. אותה בעיה עומדת בראש העין. אם האנשים מבוטחים בקופת-חולים, אזי הם מקבלים את הביטוח הרפואי; אך אחרים שאינם חברי קופת-חולים, הרי הם נשלחים לפתח-תקוה. לדעתי, זוהי אחת הבעיות החמורות ביותר שאנחנו צריכים לתת את הדין עליה. אין זו סיבה מספקת לומר כי אין כסף, הרי איננו יכולים להפקיר 2000 תושבים ללא מרפאה. ולכן אני רואה בעיה זו, כבעיה רצינית מאד, והיא ראויה לתשומת לב מבחינה עקרונית.

ד. נצר:
הבעיה הזו היא עקרונית, והכתובת לכך היא המדינה. עדיין אין לנו ביטוח סלכתי, ואם אין מרפאה בפרדס-חנה, אזי הכתובת היא משרד הבריאות. אינני מקבלת - ובזה נתקלתי כמה פעמים - את הנוהג של משרד הבריאות בפניותיו לוועדת השירותים. למשרד הבריאות יש שר, אשר הוא גם חבר בממשלה, ולשם הוא יכול לפנות.

(ב) אינני מקבלת, ובאופן עקרוני אינני מקבלת, שוועדת כנסת תתערב במשהו. ולכן אני מציעה שאנו נזמין את בכ"מ משרד הבריאות כדי לשמוע יתר פרטים על בעיית המרפאה בפרדס-חנה.

הי"ר מ. אדם:
זאת אשר הצעתי - להזמין גם את משרד הסעד.

ב"צ הראל:
כנראה מחוסר מעשה הוועדה נכנסת לפעולות שאינן בגדר סמכותה. הנה יושב-ראש ועדת השירותים מתערב בביצוע של חוק אשר לדעתי אמור לו להתערב בו; אין זה מענינו. הוא הדין לגבי פרדס-חנה. זהו ענין אשר צריך להתברר בין שני המשרדים - בריאות וסעד, ואין אנו חייבים להיכנס לעובי ענין זה. אני מבקש להפסיק זאת.

ש. כפרי:
לגבי העתק המכתב שקבלנו ממשרד הבריאות, אני מציעה לא להזמין את באי-כוח משרד הבריאות לוועדה, כפי שאמרת קודם לכן - יושב-ראש הוועדה ישוחח אתם ויראה מה יש לעשות. אנחנו ראינו בספר התקציב שמשרד האוצר העביר סכום כסף למשרד הבריאות למטרה זו. ואני יודעת את הבעיה בכללותה. לכן נראה לי, שיו"ר ועדת השירותים יזמין את באי-כוח שני המשרדים ויברר את הבעיה.

באשר לחוק רופאי השיניים, רצוני לומר כי אין זה פשוט. אם החוק לא בוצע, הרי אין זה באשמתנו, ויור ועדת הישירותים אינו חייב להיכנס לענינים אלה בשם ועדת הישירותים; הוא אינו חייב לשכנע את הנוגעים בדבר. משרד הבריאות חייב לבצע חוק זה ולא אנחנו.

היור"ר ס. ארם: אינני חושב כי אנו צריכים להסתגר בענין זה - חוקקנו חוק וחסל. עלינו להיות גמישים יותר. חושבני שזה מתפקידה של הוועדה לעשות זאת. ד"ר מאיר פנה אלי וביקש את התערבותי.

ד. נצר: זה יוצר תקדים.

היור"ר ס. ארם: בענין המרפאה בפרדס-חנה יש שתי הצעות: האחת של חברת הכנסת נצר - להזמין את משרד הבריאות ומשרד הסעד, והשניה של חברת הכנסת כפרי - לא להזמין את המשרדים אלא שיושב-ראש הוועדה יברר, באופן אישי, את הכעיה ויקבל יותר פרטים.

ה ו ח ל ט
להטיל על סד ארם - יור"ר הוועדה - לברר את בעיית המרפאה בפרדס-חנה עם משרד הבריאות והסעד.

ג. קבלת דוח על הסיור בראש-העין:

פ. זוארץ: לי היתה הרגשה כאילו בוחשים בענין ראש-העין. שוחחנו עם כמה אנשים ומצאנו סתירות בדבריהם.

הנה, בא אדם ואמר כי הוא עובד במפעל לזכוכית. כמה נפשות בבית. לאחר שיחה קלה התברר כי הוא מקבל תמיכה כספית, וכי ילדיו לומדים בבית ספר.

רצוני לומר, כי אני מעורה בחיים אלה והנני מטפל בעניני סעד במבינתי, ולכן השוויתי את מצב התושבים בראש העין למצב מעברות אחרות. דאיתי שמצבם אינו יותר גרוע ממעברות אחרות. כמובן עשיתי זאת מתוך השוואה למספר הנפשות לתעסוקתם.

ישבנו עם חברי המועצה, והתברר לנו כי אין להם שום ידיעות על מספר המקרים ועל הכנסותיהם. אמרו לנו, כי יש מפעלי תעסוקה בראש העין. וכשאמרנו, כי במפעל הנעלים עובדים 40 איש, אמרו: יתכן.

בראש העין יש מסבך גדול ומכינים ארוחות לאלף ילדים. אוכלים שם ילדי הגן, ילדי מעונות-יום וילדי בית-ספר (מקרי סעד). כמובן שהשוויתי זאת עם מקום מגורי, וראיתי כי מתוך 700 ילדים שלנו, אוכלים רק 140 ילדים - כולל ילדי גן, ואילו בראש העין אוכלים למעלה מ-35%. התשלום לארוחות הוא 65 גרשים לחודש לילד. הם מקבלים פעמים בשבוע ביצה, פילה וגבינה. הלחם חפשי ואף המרק הוא חפשי.

הדרישה של יושב-ראש המועצה היא, להוסיף עוד מפעלים, אם אפשר. שתהיה יותר תעסוקה.

היו 3-4 מקרים שאם המשפחה עזבה את הבית, ואם המשפחה נשאר עם 4-5 ילדים קטנים; היה מקרה אחר, שהאיש נטש את הבית והשאיר שתי נשים עם הרבה ילדים.

קבלת הקהל לכל השיכון (תלג) ביום אחד. חושבני שאפשר לסדר זאת, ולקבוע יומים או שלושה בשבוע לקבלת הקהל בלשכת הסעד.

נוסף לזה חושב אני כי אנחנו יכולים להמליץ שמשרד הסעד יחד עם משרד העבודה יפתחו עוד מפעלים לתעסוקת התושבים בראש העין.

ב. ארדיטי:
אני מסכים לזה שישנם בראש העין אנשים אשר לא אמרו את כל האמת. תוך כדי חקירת האדם מצאנו סתירות בדבריו. אולם, לא זאת הבעיה. הייתי בכמה מעבדות וראיתי את המצב הסוציאלי שלהן; מצבן אינו גרוע ממצב ראש העין. סכל מקום, בראש העין יש 800 משפחות שהן מקרים סוציאליים; פירוש הדבר - 10 אלפים נפש - 40% מכלל האוכלוסיה הם מקרים סוציאליים.

נכון נאמר, כי יש שם כמה מפעלים. בקרנו במפעל הכותנה, וראינו שם פועלים העובדים 8-10 שעות ביום. השכר אינו שווה. יש כאלה המקבלים 1.350 ל"י ליום, יש כאלה המקבלים 3 או 4 ל"י ליום. (ד. נצר: כי אין תוצרת. זהו שכר-דחק).

בקרנו בכמה בתים. ראינו תינוק בן שנה וחצי יחף וערום למחצה. הילדים ערומים. יש משפחות שהן עם 6-7 ילדים מקבלות 25 לירות לחודש. כיצד יכולה להתקיים אשה אשר בעלה ברח מהבית והיא נמצאת בהריון, עם ילדים ובתמיכה כזו?

הזקנים והנכים אינם מקבלים שום תמיכה ממשרד הסעד. את כל הדברים הללו הם טענו בפנינו.

אני יכול לציין דבר אחד ויחיד אשר נראה לי כחיובי, הוא המסעדה.

לי דעות והצעות שונות בענין זה: אני מציע לשלוח אדם מיוחד לראש העין, ולהטיל עליו לבדוק את כל התיקים שבלשכת הסעד. יש שם 800 מקרים. אנחנו שומעים שיש טוענים כנגד זה. לדעתי, לאחר בדיקת התיקים האוירה תהיה יותר טובה.

(ב) יש שמתנגדים למנהלת הלשכה. היא הביעה את רצונה לעזוב את המקום. דברתי אמש עם מר ברסלע והוא מסר לי שכבר החליטו בענין החלפת מנהלת הלשכה בגב' לומרוזו.

(ג) צריך להיות שיתוף פעולה עם חברי המועצה.

(ד) לדעתי, צריכה להיות עזרה רפואית בראש-העין. אמנם יש במקום אחות אחת, אשר מבקרת סדי שבוע בכל המקומות. אולם, היא אינה יכולה להספיק לבקר את 800 המקרים הסוציאליים ביום אחד. לכן אני מציע, לבוא בדברים עם משרד הבריאות על מנת לעשות הכל כדי להרחיב את העזרה הרפואית.

ד. צברי:
אני מצטערת שחברי הוועדה לא בקרו בראש העין עוד לפני כן, על מנת שהיו רואים וחשים את האוירה ששוררת שם. מצד שני אני חושבת, שיתכן וגם טוב שנתנו עד כה אפשרות למשרד הסעד לתקן לפי המלצותינו, ולמרות הכל - אנשי משרד הסעד נכשלו.

אחלק את דברי לשניים: מה ראינו, ולאחר מכן אציין את ההצעות של אנשי המקום.

(א) ראש העין הוא מקום עזוב. האנשים מתהלכים קרועים ובלויים ויחפים. על יד הבתים אין גינות. רק בשיכון הותיקים רואים גינות, ואף לא בכל השטח. אין סיפול מספיק. אין משק זעזע על

יד כל בית. נקודת האור היחידה שראינו היתה, המסעדה. אוכלים בה כאלף ילד. כל ילדי הגן וכ-550 ילדי בי"ס שהם מקרי סעד. כלומר, לא כל הילדים אוכלים במסעדה. אינני חושבת שזה טוב שלא כל הילדים של בית הספר יאכלו שם.

בקשתי לראות מועדון, בקשתי לראות בית תינוקות, אין שם לא זה ולא זה. (פ. זוארץ: מעון לתינוקות יש) אבל לא ראינו אותו. מדוע לא הראו לנו - אינני יודעת. יש שם גן ילדים, נאמר לנו שהוא שייך לארגון אמהות עובדות, אבל הוא נסגר. הבניין נלקח, ואין מעון לילדים. אני אומרת שכל העניין הזה הוא איום.

רצינו לראות מה הם השיקומים שניתנים שם. לא ראיתי שיקום אחד שהצליח. כל מה שראיתי היו רק כשלונות. כולם מקרי סעד. הנה מקרה אחד, אשר לו ניתנה חנות, כמובן שהוא זקוק למחזור וכו', אך הוא התאונן כי החנות ניתנה לו בגלל שהוא מחוסר טחול. אבל חנותו הולכת ומתמוטטת משום שלאיש אחר נתנו חנות דומה בקרבתו.

את כל אשר שמענו היה בנוכחות אנשי משרד הסעד, רשמתי כמה פרטים. מקרה אחד, לדוגמה: אדם אחד בעל 9 נפשות מקבל סעד בסכום של 25-30 לירות לחודש. הוא מקבלת חבילות "קיר". מה הוא מקבל? 2 ק"ג קמח, לפעמים גם אורז, אך הוא אינו מקבל בשר וכו', והוא משלם בעד המזון הזה.

אקח לדוגמה את אשבל צאלח, אשר הוא דוגמה יותר טובה. (ב. ארדיטי: טענו כי הוא הוסיף שני חדרים).

האדם היחיד אשר, לדעתי, הוא אינו מקרה סעד ואשר הסתייגתי ממנו הוא ג'יבלי יוסף. מי שבונה לו חדר, עליו לקנות את הדירה בה הוא גר. כלומר, מצבו היה טוב.

בקרנו במפעל. כל האנשים שעובדים במפעל מקבלים 3,500 ל"י ליום; יש גם כאלה המדוויחים רק 1,500 ל"י ליום. זוהי עבודת קבלנות, כביכול. מדוע "המשקם" אינו משלם לפי יום עבודה, או מדוע הוא אינו משלם לפי קבלנות? אם העובדים הם אנשים מוגבלים, אזי הם צריכים לקבל שכר שווה.

בקרנו גם בבתי, ראינו את התנאים לפיהם המשפחות חיות. וכל זה נעשה בנוכחות עובדי משרד הסעד. אדם נכה בשם מועלם אהרן, אשר עבד במחצבות, יש לו 9 נפשות - 7 ילדים ואשה - מקבל סעד חדשי בסך 60 ל"י. הוא משלם 5,500 ל"י שכר דירה, הוא משלם עבור מים ועוד. הוא קבל 3 זוגות נעלים עבור ילדיו, והרי לו 7 ילדים?!! כמובן שהתמונה איננה מעודדת כל עיקר.

אני היו כאלה שנדחקו והתמרדו לפנינו, כל אלה היו מקרים קשים. ולכן/אומרת כי השיקומים לא היו יעילים; לא היתה מחשבה מספקת לשיקומים ולכן הם נכשלו. ההדרכה לחקלאות לא היתה מספקת. ע"י הבתים אין גינות. אני חושבת שהאזירה איננה נעימה.

לדעתי, מוכרחים להחליף את עובדי הסעד במקום. הטענה של אנשי המועצה היא, שאין כל שיתוף פעולה. העובדים לא רצו לשמוע את דעת היושב-ראש שמונה ע"י המועצה, לכן הוא התפטר. זו היתה ועדה שאנחנו המלצנו עליה. יו"ר המועצה טוען שאין כל שיתוף פעולה בין עובדי הסעד, המועצה וגם הוועדה שמונתה.

אחת שגומרת בית ספר, לומדת את העבודה הסוציאלית וכו', באה אל זקנים ומלמדת אותם כיצד לנהוג. לא היתה הבנה, לא היה יחס ואף לא היתה גישה לקליטת העליה. אני אומרת, כי אילו היה שיתוף פעולה, כל הבעיה הזו היתה מסתדרת.

הגב' פנינה עושה רושם טוב, ואני בטוחה שהיא
אשה אנושית. היא היתה יכולה להגיע לאיזה פתרון עם אנשי המקום, אולם
לא נוצרה אפיק כזו; כולם סבלו. צריך לחפש דרך. למרות הכל אמרו
אנשי המקום, כי הם מוכנים לנסות לשתף פעולה במשך חודש נוסף.

מר פונט - ב"כ משרד הפנים - היה נוכח בניקורנו
זה, אולי לא היינו צריכים לשמוע את כל האנשים שפנו אלינו, אבל הם דרשו
זאת, ועשינו זאת על מנת לארגיע את הרוחות.

בענין המפעלים בראש העין: כששאלנו אותם, מה
הם המפעלים בהם מועסקים התושבים, נאמר לנו כי ישנם ארבעה מקורות תעסוקה:
מפעל היהלומים, מפעל הבוטנים, מפעל הכותנה וכיבוש זיתים. אינם יודעים
כמה עובדים שם. מתברר כי במפעל היהלומים, אשר זוהי עבודה עדינה, אין
דריסת רגל. מכיון שהאנשים הם נכים ומגבלים בכושר עבודה, וגם הם אינם
צעירים - הרי שהם אינם יכולים לעבוד, הוא הדין לגבי הבוטנים. זוהי
עבודה שמלווה כל הזמן באבק, ואסור לאנשים אלה לעבוד בה. גם בעבודת
פקוחה הם אינם יכולים להיות מועסקים, כי הם אחרי המחלה בשחפת, ואסור להם
לעבוד בזה.

המסוננים מציעים הצעות, ובראש וראשונה הם מציעים
שהיה שיתוף פעולה, ושיתוף פעולה הדוק. יושב-ראש המועצה אומר: אני
בטוח שלו היו מצביעים ואת הכספים דרכנו, כל זה היה מתיישב. לכן אני
אומר, ואינני שוקלת את דעתי בזה - שצריך להיות שיתוף פעולה.

(ג) ראש המועצה ואחרים חושבים, כי אין מספיק
מקורות תעסוקה.

(ג) האנשים צריכים לחשוב על התאמת השיקומים
לאנשים. חנר מועצה מציע כך: יש שם זקנים רבים. הוא שואל: מדוע
אין מלב"ן מספל בזקנים אלה? ועוד הוא אומר: משקמים אנשים, ויש אנשים
רבים שרוצים להיות עצמאיים. הם דוצים לקבל חנות וכו'. מדוע לא מפזרים
את החנויות בכל המקומות?

אני מסכמת ואומרת: חושבני כי בדיבורים
והחלטות הבעיה לא תיפתר. יש להקים ועדה בהדגב של באי כוח: משרד
הפנים, משרד החינוך - משום שאני חושבת שאין שם סיפול מספיק בנוער -
משרד העבודה ומשרד החקלאות; יתכן והמשקם צריך להיכנס גם כן לשם -
אשר מתפקדה יהיה לכוון, לעזור למועצה המקומית, ולפתור את הבעיות
שמתעוררות בראש העין.

ס. אדם:
בראש העין יש שטח עצום שהוא עזוב, בלתי מעובד;
שטח שאפשר היה להוציא לחם מהאדמה. אפשר לגדל
שם ירקות במידה רבה. אני רואה את ענין החקלאות גם מבחינה פרודוקטיבית.
ברור הדבר שאנו צריכים להכניס לפתרון בעיה זו - על מנת לשנות את כל
האפיקים במקום זה - גם את משרד החקלאות.

(ב) לדעתי, משרד הסעד, לצערי הגדול, הופך להיות
גורם מכשיל. אינני רואה שבראש העין נמצאים מלאכי שרת וצדיקים גדולים.
ואני לזמק לדוגמה את המקרה החמור ביותר - תמיכה חדשית למשפחה עם שבעה
ילדים בסך של 25 לירות. הילדים צריכים לאכול ויש להוציא על כלכלתם.
משרד הסעד עושה את חישוביו, אך הוא אינו מחשיב את כלכלת הילדים. הרי
זהו הדבר המזעזע ביותר.

(ג) ביחס לדראג אני רוצה לומר, כי אדם זה הוא
פעיל מאד ואף מסוכן, ללא שום ספק. הוא נכנס לאמניציה וכך הוא עושה
מה שהוא עושה.

(ד) יחד עם זאת ראינו בראש העין בתים נהדרים.
התושבים בינתיים הסתדרו, בנו והוסיפו לדירותיהם היפות. ראינו שם גם
שיכון עממי. כמה עולה יצאה בשיכון עממי? - 7000 לירות.

לדעת, כל זמן שעניני סידור העבודה ישאר
בידי משרד הסעד, לא יהיה שיקום, יש להוציא זאת ממשרד הסעד.

אני מציע להקים ועדה שתהיה מורכבת ממשרד
העבודה, ממשרד הפנים - על מנת להחליף קודם כל את חברי המועצה.
ושוב אני מזכיר את דראב טוב, הוא - לדעתי - כוח, משכמו ומעלה.
גם זכריה לוי בחור טוב. יש לקחתם בחשבון. יש להשלים את ההחלטות
שלנו, ולדעתי, אם אנו לא נכנס לעובי הקורה, אינני יודע לאן נגיע,
אם לא יבוצעו הדברים הללו. גם משרד החקלאות חייב להיכנס לבעיה זו.
ואז, לדעתי, נהפוך את הישוב הזה לישוב טוב.

ד. צברי:
בקשר לתיקים של המקרים הסוציאליים המונחים
בלשכת הסעד, ברצוני להוסיף ולומר, כי
משך כמה חדשים נעשה מקרע "י אדם שהוזמן לדעת היום בדק רק 30 תיקים.
זו עבודה רבה, כי צריך לקרוא את כל הדוקומנטים וכו'. לפני אדם
זה יש 800 תיקים, מתי יצליח לבדוק אותם? באותם התיקים שנבדקו,
האנשים מקבלים את התמיכות. אבל האסון הוא בזה שכל העבודה הזו
נעשתה בצורה לא נכונה.

ביחס לשיכונים אני גם רוצה לומר משהו:
יש שיכונים אשר 9 נפשות גרות בחדש אחד. (ד. צברי: תופעה זו קיימת
לא רק בראש העין, גם בתל-אביב תמצאו מקרים כאלה.)

ש. כפרי:
אינני אומרת שאין ערך לסיוורים. אני מציעה
תמיד לערוך סיוורים. באים למקום, נוכחים ויודעי
מקרוב את הנעשה. אבל למעשה גם אחרי הסיוור, המסקנות נשארו אותן מסקנות
שניתנו לפני הסיוור. לא פעם נוכחנו, ואף דברנו על כך, שמשרד הסעד
בשיטת עבודתו זו לא יוכל לפתור את כל הבעיות של אותם רבבות אנשים.
והרינו חוזרים לאותן המסקנות שחייבת להיות התערבות פעילה, וקודם כל
התערבות מצד משרד הפנים.

החיים המוניציפליים בראש העין אינם כסדרם.
היכן קרה שמועצה לא תדע מה נעשה בשטח הסעד? אני אומרת, שלא ועדת
כנסת יכולה לקבוע את הדבר הזה.

שמענו שהיה מחקר, והיו משפחות שהורידו להן
מהתמיכה, ומספרן לא קטן. לדעתי, זה כבר גורם מנוון.

ועל העבודה החקלאית, אני מצטרפת לדברי
קודמי. (היו"ר ס. ארם: אני מציע להקים ועדה שבה ישותף גם משרד
החקלאות.)

אם אנחנו באים לקבוע מסקנות, אנחנו צריכים
לדעת מה נעשה עד כה. לדעתי, הסיכום שלנו ופניית ועדת השירותים צריכה
להיות רק בשטח אחד: שיתוף משרדי הממשלה. ושוב אני אומרת, כי לא
משרד הסעד לבדו יפתור את הבעיה הזו.

בקשר למחקר שנעשה, אני אומרת שאל לנו
להוציא מסקנות ועל ביצוען, משום שאיננו יודעים מה נעשה עד כה.
נראה לי שאם אנו נרבה בדיבורים, לא נעשה דבר ולא נתקן את המצב.
ויותר מזה: כל מגע נוסף עם אנשי ראש העין, לא יתקן את העניין.
פנייתנו צריכה להיות אך ורק למשרד הסעד ומשרד הפנים, כדי שיזמנו
את כל הגורמים ויבצעו את כל הפעולה הזו.

ד. נצר:
ועדת השירותים איננה היחידה, יש עוד
ועדות בכנסת. אם ועדות הכנסת תתחלבה
לעסוק בניצוע מסקנות - ואני אומרת את הדברים הללו לא רק לגבי
משרד הסעד ומשרד הבריאות - אזי אינני יודעת לאן נגיע. לכנסת יש
תקנון ושם מפורט מה הן הסמכויות של הוועדות. היום זה עניני סעד
ובריאות, מחר יפנו בענין חינוך, תחבורה ועוד ועוד. זה יהיה לרעה.

כולכם העלייתם את העבודה הסוציאלית.
לא חשוב מי יהיה האדם שיעסוק בעבודה זו, אלא הגישה של אותו אדם.
הגישה לעבודה זו היא שונה מכל, והיא החשובה ביותר.

תוך חמשת שבועות האחרונים, נסעתי מדי
יום ביומו, ובכל שעות היום, באוטובוס הנוסע לראש העין. ראיתי
עשרות וגם מאות אנשים ונשים נוסעים לעבודה. חבר הכנסת ארם יקירי,
יכולת לפנות אל אותן בנות בשאלה: מניין אתן? כולן תענינה לך
שהן טראש העין. תציע להן הצעת עבודה הכי טובה, הן לא תלכנה.
זוהי אחת הבעיות הקשות ביותר. מתוך כך אני מבדילה בין סיור ובין
בקור רשמי.

לדעתי, אין לך דבר יותר גרוע מזה שאתה בותן
לאדם זקוק כמה כתובות. ומכאן אני מגיעה לענין הרשות המקומית.
לדעתי, אם בראש העין לא תקום רשות מקומית מבני המקום - הרי שמקום
זה ימשיך להיות בעיה קשה, כשם שבזמנו, מעברת כפר אונו - אשר אותה
אני מכיחה באופן אישי - היוותה בעיה קשה. כל מעברת כפר אונו
היתה עם מקרים סוציאליים. עכשיו תראו כיצד היא הולכת ומשתקמת.
ומשום זה אני אומר, חייבים להביא את אנשי המקום לידי פעילות,
שיעשו הכל בכוחות עצמיים וללא סחטנות.

ושוב, רצוני לחזור לנקודה שהעליתי קודם לכן -
העבודה הסוציאלית. אנו צריכים לבדוק, מה זאת עבודה סוציאלית אצלנו;
מה זה שיקום?

דובר כאן על הקמת חנויות אחת על יד השניה.
הרי דבר זה קורה לא רק בראש העין, הנה קרה גם בתל-אביב, באמצע תל-אביב,
ברח' פרץ. כולנו יודעים שקרה גם הרצח עקב כך.

בענין השיקום אומר כמה דברים: משרד הסעד
צריך לעסוק בזה אם זה לטובת הענין ואם לאו.

אינני מתנגדת למסכנות ולהצעות שהוצעו כאן.
אלה הן המלצות ועדת השירותים. יש להוסיף שם גם את משקי העזר וכו'.

היתה פעולת טיפול בתינוקות, ודבר זה נסגר, ולא
במקרה נסגר. היה זה המחנה היחידי שלא מצאנו שפה משותפת. זוהי
ציבוריות כזו.

היור"ט. ארם:
הסיכום שלנו יהיה פשוט. יש לנו כמה
המלצות, ונשים הדגשת-יתר על המשרדים
אותם הזכרנו, כמו כן נמליץ על הקמת ועדה פרמננטית שתסכם את עניני
ראש העין.

ג. קביעת סיורי הוועדה:

בחודש פברואר 1957, הועבר אלינו חוק
לעבריינים צעירים. נשיאות הכנסת לוחצת עלינו לטפל בחוק זה.
יש לנו דבר שני שעלינו לסיימו, והוא - הילדים המפגרים.

הועמיד בסדר היום של ישיבת הוועדה
שתקיים ביום ג' הבא את בעיית הילדים
המפגרים, וכעבור שבועיים - החוק לעבריינים
צעירים.

ועתה, ביחס לסיורים של הוועדה. אנו חייבים
לסייר במוסדות "אזע" ומלכ'ן.

ש. יוניצ'מן:
אינני חושב שעלינו לסייר במוסדות קיימים ואשר הם, פחות או יותר, בסדר. לדעתי, אנו הזנחנו במידת-מה את בעיית האשפוז והרופאים בנגב ובספר. זוהי בעיה קשה אשר אותה אנו צריכים לחקור ולראות מקרוב יותר מאשר לבקר במוסדות "אזע". לכן אני מציע לבקר בכפרי העולים, קיבוצים וקבוצות בקשר למחסור ברופאים בנגב.

ד. נצר:
רציתי להציע בקור נעים ויפה - לבקר בכית הספר הרפואי של משרד הבריאות.

היו"ר מ. ארם:
רצוני שתדעו כי במלב"ן חלה ריאורגניזציה; יש להם נטייה לצמצם את מפעלי השיקום שלהם. הנהלת מלב"ן היא כולה אמריקנית, מנהלה הוא מר הורוביץ, המדבר אך ורק אנגלית. טענתם היא, שיעלה להם זול יותר אם הם יושיטו עזרה כספית.

ש. צפרית:
בקשר להצעתו של חבר הכנסת יוניצ'מן חושבני שאין טעם שאנחנו נבדוק את בעיית המחסור ברופאים בנגב, בכפרים ובמושבי עולים. הרי אנחנו לא נספיק לבקר בכל המקומות הללו ואף לא נלמד את הבעיה. אם אנחנו מעוניינים לשמוע אינפורמציה על מצב האשפוז בנגב, הרי שנוכל להזמין את הנציגים ומהם נשמע מה הן נקודות התורפה. אני תמיד בעד סיורים, אך אינני תומכת בהצעה לבקר ברחבי הנגב. אני בעד זה שאנו נלמד את הבעיות הקרובות לנו יותר, ולכן אני מציעה שאנו נבקר במוסדות שאיננו מכירים אותם - מוסדות "אזע". גם למלב"ן אנו הבטחנו, בזמנו, לבקר, ויש לקיים הבטחה זו.

היו"ר מ. ארם:
אף אני בדעה לא לבקר בנגב. להיפך - שמעתי כי מצב האשפוז שם הוא יותר טוב. אני מציע, למען שנוכל לסכם מה הושג ומה לא הושג בנגב - להזמין את המוסדות הרפואיים, את משרד הבריאות, קופת-חולים והסתדרות הרופאים - כי גם הסתדרות זו שולחת רופאים לנגב.

ד. נצר:
שמעתי מסקור מוסמך, כי בעיה זו סודרה.

ה ו ח ל ט
לקיים סיור ביום ב' - 16.6.58 - במוסדות "אזע", ואם אפשר גם במוסדות מלב"ן.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.